

ISSN 1335-7263

BIBIANA

REVUE o umení pre deti a mládež

3 / 2012
XIX. ROČNÍK
Cena / 0,67 €

Lenka DZADÍKOVÁ
/ Ešteže máme bábk

Iba radosť a nič viac
/ Rozhovor
s Júliusom Balcom

Miloš ONDRÁŠ
/ Na výslní aj po 85 rokoch

Peter NAŠČÁK
/ Podoby súčasnej
autorskej rozprávky

Milena ŠUBRTOVÁ
/ Co přinesl lyrický vítr

Timotea VRÁBLOVÁ
/ Od ilúzie k realite

Adela MITROVÁ
/ Už len o rozhlase

symboloch (rozprávkový vláčik – symbol slobody, práva na rozprávkové/?/ prekvapenia a dobrodružstvá aj vo veku „za zenitom“; Jakubove veľké uši – symbol detskej túžby po voľnosti a priateľstve), aj preto sa vyhneme konkrétnejším opisom sujetov. Milčák pracuje s groteskou, bizarnosťou, imagináciou, avšak nie všetky jeho knihy sa dobre čítajú. Zatiaľ čo prózy *Rozprávkový vláčik (2008)* a *Jakub s veľkými ušami (2010)* sú texty pútavé aj príbehom, aj odkazom, zvyšné dve – *Vodník Kalambus a čertík Bubulo (2009)*, *Trinásta komnata (2011)* sa v dôsledku zložitosti kompozície (absurdnosti, prílišnej významovej skratky a pod.) stávajú zrozumiteľnými len pre úzku skupinu intelektuálov (napr. literárnych kritikov). Hoci si autora vysoko cením, a možno práve z toho dôvodu mi nedá nespomenúť aj výtvarné zaostávanie jeho kníh (v porovnaní s rozprávkami ostatných spomenutých autorov), čo však môže byť zapríčinené aj možnosťami Milčákovho domovského vydavateľstva (Modrý Peter).

Posledný zo sledovanej vzorky najvýraznejších súčasných rozprávkarov je **Braňo Jobus**, svojrázna osobnosť, hudobník-multiinstrumentalista a posledné roky aj spisovateľ. V štyroch rozprávkových knihách sa jasne ukázalo, akým typom autora je. Extravagantný. S alternatívnym prístupom. So zmyslom pre humor a recesiú. Samozrejme, veľké víťazstvo sa málokedy zaobíde bez menších prehier. Pripomeňme jeho literárne začiatky, voľne prepojené knihy *Láskavé rozprávky (2006, 2007)* a *Zázračné rozprávky (2009)*, v ktorých sa našlo mnoho jedinečných a vskutku humorných momentov, ale aj viacero estetických a technických zaváhaní. K základným nedostatkom oboch kníh patrí zo všet-

kých strán útočiaci didaktický utilitarizmus a miestami nezvládnutý jazyk. Rozprávkam evidentne chýbal redaktorský dohľad. V oboch knižkách ide o sériu minipríbehov spojených putujúcim protagonistom. V roku 2010 však vychádza zvieraco-nonsenseová rozprávka *Muflón Ancijáš a jeho spanilá jazda* s pokračovaním v ďalšom roku, ktoré nesie názov *Ako Muflón Ancijáš cestoval na západ*. Tu už ide o homogénne texty, založené na (podarenej) paródii samotného žánru. Základom je výber atypických zvieracích postáv (muflón, dáždovka, morské sasanky, mrož, ondatra...), ktoré v dejinách rozprávkovej tvorby len ťažko nájsť. Autor paroduje aj funkciu čarodejného predmetu čarovnými „tepláčikmi“, bez ktorých muflón nemôže opustiť svoje mestečko. Nechýbajú humorno-nápadité motívy v jednotlivých epizódach (napríklad, keď protagonista upcháva aktívnu sopku obrovským kotlom, v ktorom navarí guláš pre celý Island). Kontrast medzi známymi časopriestorovými skutočnosťami a rozprávkovou bezhraničnosťou či až bizarnosťou v jednotlivých situáciách vyvoláva komický efekt. Popri viac či menej úspešnej snahe o nenásilnú výchovu a poučenie čitateľa treba vyzdvihnúť predovšetkým alternatívny prístup k literárnemu textu.

Slovenská literatúra pre deti a mládež v súčasnosti disponuje pomerne rozmanitou rozprávkarou základňou, ktorá každý rok zabezpečuje, že sa v mori gýčovej literatúry pre deti objavia aj záchranné ostrovy menom Štyria škriatkovia a víla, Rozprávkový vláčik, Sedem dní v pivnici, Bobuľa či Muflón Ancijáš a jeho spanilá jazda.

milena šubrtová

Co přinesl lyrický vítr

Současná česká poezie pro děti

Ří Weinberger, píšící nonsensevé texty, jenž se ovšem sám nepokládal za autora intencionální poezie pro děti. Ani současná česká poezie pro děti nepatří počtem a kvalitou vydaných titulů k rovnoměrně a dynamicky se rozvíjejícím žánrovým oblastem, nicméně od počátku 21. století v ní zaznamenáváme zajímavé editorské i autorské počiny, které lze vnímat jako příslib oživení a další diferenciacie původní básnické tvorby pro děti.

OD NEZÁVAZNÉ HRY K ZÁBAVNÉ DIDAXI

Po roce 1989 to byla právě poezie pro děti, která v kontextu české literatury pro děti a mládež patřila k stagnujícím oblastem. Zatímco próza reagovala na proměny společenské situace tematickou otevřeností, žánrovou kontaminací a rychlým vstřebáváním zahraničních vlivů, poezie ustrnula ve vyjetých kolejích, v prostoru generačně vymezeném básníky, kteří publikovali již v předchozím dvacetiletí. Jaroslav Provazník charakterizuje básnickou tvorbu pro děti v 90. letech 20. století jako „bezbarvou“, jako by „žila v bezčase, jako by se jí současnost netýkala, a její podobu určovala z velké části komerční a často i diletantská produkce“ (Provazník 2012, s. 113). Vývojovou stagnaci v tomto období konstatuje i Jaroslav Toman (Toman 2008, s. 173). Jediným zajímavým debutantem byl ve druhé polovině 90. let básník Ji-

Poezie založená na nonsensevé hře má stále dominantní postavení v současném básnictví pro děti. Zavedení autoři jako Jiří Žáček, Pavel Šrut, Jiří Dědeček, Jiří Havel či Miloš Kratochvíl setrvávají ve čtenářském povědomí především díky reedicím či výborům ze svých starších děl (např. v roce 2012 páté vydání původně od roku 1996 sešitově vycházejících básní Jiřího Žáčka *Hádanky a luštěniny*) a ani jejich novější tvorba (např. Jiří Dědeček – *Uleželé želé, 2005*; Pavel Šrut – *Šišatý švec a myšut, 2007*) nepřináší žádné výraznější impulzy. U některých autorů se dokonce objevuje určitá vyčerpanost témat i postupů, s níž repli-

kují a rozměňují vlastní nápady (např. sbírky **Jiřího Faltuse** *S papouškem a liškou listujeme knížkou*, 2007; *Není stránky bez hádanky*, 2007; *Kdo nevěří, ať sem běží*, 2007).

Jistou monotónnost nonsensové básnické linie potvrzuje i básnická sbírka **Daniely Fischerové** *Milión melounů* (2011), byť ji lze přivítat jako hodnotný vklad dětské poezii. Verše sice provázely již autorčiny předchozí knížky pro děti (například cyklus básní inspirovaných barvami v *Duhových pohádkách*), *Milión melounů* je však první autorčinou ucelenou sbírkou pro děti. Pod aliteračně rozverným názvem se skrývají čtyři desítky básní, říkadel a jazykolamů, které sjednocují prvky hry a komiky. Sbíрка prozrazuje spřízněnost s inteligentním humorem **Emanuela Frynty**, spočívajícím ve zdůraznění možností a funkcí jazyka. Fischerová nepotřebuje vymýšlet absurdní zápletky a neskutečné postavy pro své básnické hříčky. Bohatství mateřského jazyka jí totiž skýtá nepřehledné množství literárních hrdinů, které dosazuje do vtipně modelovaných situací. V básni *Ukolébavka* se ve škole potkávají pan Cokoli a pan Nic, text *Dvojice* proti sobě staví Nemehlo a Mehlo, Nekňubu a Kňubu, dokud vše harmonicky neurovná Nestvůra se Stvůrou. Převládají verše založené na nápadité hláskové instrumentaci (*Katka tká, Krápání, Mžení, Liják, Syslí jazykolamy*). Autorka dovedně zachází i se zřídka využívanými jazykovými prostředky, nepřekračuje ovšem čtenářské kompetence dětského adresáta směrem k výlučnému experimentátorství. Naopak – některé motivy, nápady, slovní hříčky jsou lehce předvídatelné, autorce to však rádi odpouštíme pro přirozenost a vytříbenost jejího básnického výrazu.

Pokusem o humornou hru s jazykem je sbírka **Pavla Žišky** *Neříkejte te-*

leti aneb knížka básní pro děti (2008). Autor nechává ve svých básních zaznívat hovorovou češtinu i žákovský slang, ovšem úporná snaha o rým ovlivňuje volbu lexika natolik, že výsledkem je stylová rozkolísanost. Časté užívání lámaných, homonymních a ocasatých rýmů ústí v samoučelnou exhibici a mnohé básně se proměňují v bezobsažné hříčky.

Opojení jazykovou hrou se mnohdy propojuje s didaktickou intencí. **Jiří Havel** v knize *Kdo má smysl pro nesmysl* (2007) podněcuje čtenáře k objevným hrátkám s psanou i zvukovou stránkou jazyka. **Jindřiška Ptáčková** ve sbírce básnických a prozaických textů *Zapište si za uši* (2009) vychází z folklorních či zlidovělých říkadel, pořekadel a rčení a snaží se přiblížit jejich význam dětským recipientům. V autorských básních vtipně modeluje situace, jejichž prostřednictvím dává etymologický klíč či instrukci k dešifrování významu obrazných spojení. Publikace, kterou lze vnímat i jako poklonu mateřskému jazyku, aktivuje děti množstvím podnětů k vlastním úvahám o jazyce a ke kreativní činnosti.

Nezřídka se objevují básnické knihy, jejichž geneze je přímo spjata s edukační a vzdělávací praxí. Počátkem 90. let 20. století se řada básníků zapojila do tvorby alternativních slabikářů a čítanek (např. **Jiří Žáček**, **Pavel Šrut**, **Josef Brukner**, **Zuzana Nováková**) – a tato skutečnost se do jejich literární tvorby pochopitelně promítla v podobě určitého praktikismu. Zatímco poezie v účelových publikacích, pro něž vznikala, působí jako příjemné osvěžení, její samostatná edice ukazuje limitovanost tohoto typu básnictví. **Ondřej Hník** vydal v edici Čti+ (v nakladatelství Fraus specializující se na vydávání učebnic), která si klade za cíl zvyšovat čtenářskou gramotnost dětí, sbírku *Myší výprodej* (2009). Tucet básní je provázeno úkoly směřují-

L. KONČEKOVÁ-VESELÁ / *Evanjelium podľa Dickensa*

cími k podpoře tvůrčí činnosti dětí, básně jsou však degradovány na utilitární texty představující pouhý motivační vstup pro jiné aktivity.

Obdobně některé z básní **Radka Malého** ve sbírce *Kam až smí smích* (2009) prozrazují, že původně plnily primárně vzdělávací cíl. Ačkoli Malý na sebe tvorbou pro dospělé upozornil již na začátku tisíciletí, jako básníka obracejícího se k dětem formovala autora především redaktorská práce a autorský podíl na učebnicích pro základní školy v olomouckém nakladatelství Prodos. Sbíрка se člení do tří oddílů (*Lyrika přírodní, Lyrika školní, Lyrika záškolácká*) a právě verše se školní a záškoláckou tematikou vznikaly jako součást učebnic. Malý je však mnohdy příliš doslovný a didaktičnost z některých veršů trčí bez poetického kouzla, které je mohlo spasit před

agitační tezovitostí. Autor tu zrazuje pojetí založené na partnerském dialogu s dítětem a mění se v mentora bez invence.

Přesto se vynořují i ojedinělé sbírky, které dokládají možnost propojit básnické umění s kognitivními cíli. Netradiční debut v oblasti básnictví pro děti představuje houbařská básnická knížka **Petra Maděry** s ilustracemi Miloše Koptáka *Houbeles pictus* (2008) s podtitulem „rýmovaný atlas hub pro nejmenší houbaře“ a čtenářským vymezením „vhodné pro děti větší než houby“. Maděra se důsledně drží houbařského tématu a představuje v jednoduchých obrazných vyjádřeních známé i méně běžné druhy hub. Ilustrace respektují dvojí zaměření knihy, takže vedle věrných zobrazení, která by se dobře vyjímala v jakémkoli mykologickém atlase, se vynořují ilustrace

s prvky personifikace a žertovné nadsázky. Do vtipné parafráze odborné literatury Maděra funkčně zapojuje útvar hádanky, která zde vhodně zvolenými metaforami přirozeně aktivizuje dětského čtenáře.

Výrazným edičním počinem se stala sbírka **Radka Malého** *Poetický slovníček dětem v příkladech* (2012), který dětem přibližuje základní literární pojmy a postupy. Malý se zde projevil jako básník, jenž s formální dokonalostí dokáže originálním způsobem využít bohatství mateřského jazyka a přizvat dětské čtenáře k jeho hravému objevování. O čtenářské atraktivitě titulu svědčí skutečnost, že nakladatelství Meander již pořídilo dotisk publikace.

EXPERIMENTÁLNÍ KREATIVITA A KREATIVNÍ EXPERIMENT

Hranice nonsensové tradice, čerpající z domácího odkazu Vítězslava Nezvala, Josefa Kainara, Zdeňka Kriebela, na něž navazovali Pavel Šrut s Jiřím Žáčkem, překračuje literární tvorba **Petra Nikla**. Niklova poezie si pohrává nejen se zvukovou, grafickou a významovou stránkou jazyka, ale ve spojení s osobitým výtvarným doprovodem, typografickým řešením a dalšími doplňky (např. přiložený zvukový nosič) činí z knihy objekt s interaktivním potenciálem. Niklovy první autorské knihy poezie *Záhádky* (2007) a *Jěľňovití* (2008) upoutaly živelností, s níž autor necenzurovaně vršil literární i výtvarné nápady, z nichž mnohé kulturními aluzemi přesahovaly kompetence dětského adresáta. Ostatně *Záhádky* právem získaly cenu Magnesia litera v kategorii Litera za knihu pro děti a mládež a v kategorii Kniha roku. V publikacích *Niklův blázníček* (2009) a *Přeshádky* (2010) je však již cítit jisté vyčerpání nosných nápadů a jejich zplnění v pouhé recyklaci (například pa-

noptikální bytosti vznikající čtenářovou hrou při listování podélně rozřezanými stránkami). Lze souhlasit se Svatavou Urbanovou, která považuje Niklovy *Záhádky* za typ literárního díla, jež představuje jedno z magnetických polí, generující ohnisko v literárním vývoji uplynulého desetiletí (Urbanová 2009, s. 21), nicméně se ukazuje, že Niklovo experimentátorství – podobně jako jeho fantastní živočichové – se zavíjí do sebe a ztrácí na překvapivé výbojnosti.

CO PŘINESL LYRICKÝ VÍTR

Po téměř dvou desetiletích se v prostoru českého básnictví pro děti vynořuje opět lyrický tón. Sbíрка **Radka Malého** *Kam až smí smích* (2009) se k lyrice ostentativně hlásí nejenom rozvržením, ale také vstupní definicí lyriky jako poezie vyjadřující pocity, nálady a nápady svého autora. Předslané definici jeho texty plně odpovídají, ovšem liší se od sebe mírou nápaditosti. Formálně nejčistší částí je *Lyrika přírodní*, která se zakládá na odvěkém kalendářovém členění a v humorných i meditativněji laděných verších evokuje atmosféru ročních období. Nejzdařilejší verše jsou ty, v nichž Malý vstupuje do stylizovaného dialogu, klade řečnické otázky či vytváří hádankové situace. Odpovědi v podobě působivých metafor a obrazů či řetězce ztřeštěných i poeticky křehkých asociací dosvědčují, že autor je opravdovým básníkem dětského světa, v němž se pohybuje citlivě.

Potvrzením slibného vstupu na lyrické pole je následující autorova sbírka *Listonoš vítr* (2011). Její první oddíl *Co mi šeptal (v olomouckých parcích na podzim roku 2009)* je stejně jako druhá část *A co přinesl (do městečka Treuenbrietzen na podzim roku 2008)* přes konkrétní časoprostorovou lokalizaci prodchnut smyslem pro univerzali-

tu a nadčasovost. Malý sbírku otevírá citací folklorního zaklínadla, které je však vztaženo k prostoru městského parku v podzimním období. První část knihy se nese ve znamení magičnosti, jíž je prostoupen podzim s jeho proměnami přírody. Malý se ubírá antropomorfizační cestou, která mu umožňuje vytvářet nečekané a emočně působivé obrazy, v nichž útočí na všechny smysly a zpřítomňuje tak nejenom barvy, ale i vůně, chutě a hmatové vjemy podzimu. Melancholická podzimní nálada zachvacuje vše. V básni *Okno do zahrady* se knížky na stole propojují s podzimním děním za oknem, vstřebávají do sebe vše, co přichází zvenčí, a syceny deštěm a sněhem paradoxně začínají jarně klíčit a rašit. Podzim je čarovné období a Malý jeho enigmatickou atmosféru podtrhuje vršením motivů čarování a zaklínání. V *Zaklínání dušičkovém* provázejí čtenáře podzimní mlhou blikající světla svíček, která připomínají, že podzim je také obdobím ztišení, zpytování a vzpomínání. Ve druhé části sbírky buduje básník obraz personifikovaného podzimu. S podzimem je spjat pohyb od země vzhůru (pouštění draků, hejna odlétajících ptáků), ale také v opačném směru, kdy zemí pokrývají padající listy, déšť a první sněh. Básník, putující podzimním městem s kočárkem, v němž klidně spí dítě, je spolehlivým průvodcem v podzimně zamlklém světě. Malý se zde projevuje jako mistr lyrické miniatury, která je nabitá konotacemi a přesto zůstává univerzálně přístupná (například aluze na *Zahradu Jiřího Trnky* v básni *Zaklínání psí*). Za sbírku *Listonoš vítr* získal Radek Malý cenu Magnesia litera.

Překvapivým edičním počinem (do určité míry návratem) bylo vydání básnické knížky s přírodní lyrikou **Daisy Mrázkové**. Autorka si ji sama ilustrovala a lze říci, že kniha přesahuje rigid-

ně vymezené žánrové kategorie. *Písně mravenčí chůvy* (2009) jsou totiž verše, které vznikly již v 60. letech, ale autorka se je rozhodla publikovat až nyní a při té příležitosti je doprovodila novými ilustracemi – kvašovými malbami. Sbíрка je velmi útlá, obsahuje pouhých 17 básní s přírodní tematikou. Příroda je v nich nahlížena skutečně mravenčí optikou; očima toho, kdo je blízký jejímu dění a kdo se cítí být její součástí. Mrázková píše volným veršem, který je občas zkrocen do podoby kaligramu, korespondujícího se snahou násobit vizuální vjem.

NÁVRATY K PROVĚŘENÝM HODNOTÁM

Další cestou, jak zpřístupnit současným dětským čtenářům umělecky hodnotnou poezii, jsou reedice, antologie a výběry ze starší tvorby, které v aktuálním kontextu získávají nové významy a pomáhají udržovat mezigenerační čtenářskou kontinuitu. Za zdařilé lze považovat výběry připravené u příležitosti životních jubileí Františka Hrubína: útlý výbor z méně známých veršů, uveřejňovaných časopisecky, *Říkadla pro celý den a taky navečer* (2007) připravila **Jana Čeňková**; reprezentativní průřez autorovou tvorbou *Od jara do zimy* (2011) vydala **Šárka Krejčová**.

Nekonvenční ediční návrat představuje *Hiršalův skicák* (2009), do něhož přes třicet básnických textů z desítky Hiršalových publikací pro děti, vydaných od 40. let do 60. let 20. století, vybral **Radim Kopáč**. Doslov Bohumily Grögerové připomíná, že **Josef Hiršal** nalezl v tvorbě pro děti hájemství, kam se uchýlval zejména v letech komunistické diktatury. Titul avizuje jistou „nehotovost“ knihy, která je předkládána jako náčrtník, významník pro vynořující se nápady, blok určený k dalšímu dotváření dětskými ad-

L. KONČEKOVÁ-VESELÁ / Hermann Hesse: Podivuhodné posolstvo z inej hviezdy

resáty. Kniha s ilustracemi Petra Nikla je originálně řešena tak, že kontury Niklových ilustrací, domalované a volné bílé plošky na podkladu v pastelových barvách skýtají dostatečný prostor pro výtvarný, případně i literární projev dítěte. Hiršalova dětská poezie nabízí řadu aktivizačních impulzů, ať už na poli jazykové hry, vedoucí ke zpřesnění představy jazyka coby znakového systému, či v prostoru sémantickém. Do výboru jsou zahrnuty i texty, v nichž básník směřuje dětskou pozornost ke zdánlivým samozřejmostem, provázejícím náš každodenní život. Z některých, jež v době svého vzniku vypovídaly o běžných realitách, na nás dnes dýchne spíše nostalgie.

Folklorní poezie je bohatě zastoupena v reedici dnes již klasického čtyřdílného opusu *Český rok* (2011) Karla Plicky a Františka Volfa, který byl s ilustracemi Karla Svolinského poprvé vydán v letech (1944-1960). Kalendářové uspořádání těchto publikací reflektuje důležitost cykličnosti pro rozvíjení životní zkušenosti malého recipienta.

Neprůhledná koncepce (Provazník 2011, s. 125) snižuje hodnotu antologie *Jak se vítr učil číst: Básně pro děti* (2006), edičně připravené Jakubem Říhou a Michalem Jarešem z veršů publikovaných v dětských časopisech převážně v 60. a 70. letech 20. století.

Obsahovou bohatostí a tvarovou roz-

růzností se vyznačuje publikace editora Petra Šrámka *Nebe – peklo – ráj: Tyglík české poezie pro děti 20. století* (2009). S poukazem k alchymistově nádobě, v níž se taví suroviny s cílem získat zlato, je zde shromážděno 246 básní od 153 autorů tvořících ve 20. století, a to včetně tvůrců neintencionální poezie (např. Egon Bondy, J. H. Krchovský, Bohumil Hrabal, Bohuslav Reynek). V knize se potkávají autoři narození ještě v 19. století (Antonín Sova) s příslušníky nejmladší básnické generace (Bogdan Trojak). Hodnota antologie nespočívá pouze ve výběru kanonizovaných či naopak téměř neznámých textů, ale ve způsobu, jimiž jsou dětskému čtenáři předkládány. První část titulu totiž odkazuje k dětské průpovídce provázející hru „skákáni panáka“ a obdobně hravými skoky se čtenář může pohybovat i v knize. Ta je rozčleněna do tří oddílů, typograficky částečně odlišených barevností sazby. Prostřednictvím odkazů u každé básně lze nalistovat tematicky spřízněný text. Další z možných cest knihou představuje četba básní podle počtu veršů, podle abecedního pořádku, podle generační posloupnosti autorů, a to v alimitním principu, který čtenáře stále drží uvnitř knihy. Přirozenou hrou se tak naplňuje požadavek repetitivnosti, který dítěti umožňuje uchopit texty v proměnlivých souvislostech a lépe tak proniknout k jejich podstatě.

ZÁVĚREM

Ediční útlum v oblasti dětského básnictví, který charakterizoval počátek 90. let, byl v posledním desetiletí zažehnán. Z hlediska kvantitativního si nelze stěžovat na nedostatek původních básnických titulů, problematická je ovšem jejich umělecká hodnota. Jedním z nejfrekventovanějších útvarů jsou básnické

sbírky formálně koncipované jako estetizující abecedáře (Toman 2008, s. 223), soubory hádanek a veršované pohádky, které však vznikají ve velké nadprodukcí a mnohdy nedosahují ani k uměleckému standardu. Výjimku představuje tvorba Věry Provazníkové, jež inovativně čerpá z folklorního odkazu. Citelně však schází nápaditá veršovaná epika, jakou pěstoval například František Hrubín (řemeslně zvládnuté, ale emočně ploché veršované pohádky Jiřího Žáčka a Michala Černíka ji nemohou nahradit).

Současná česká básnická tvorba pro děti vykazuje stabilní příklon zejména k nonsensově hravému typu poezie, kde až na výjimky kraluje stále generace autorů, kteří vstupovali do literatury již před čtyřmi desetiletími. Ukazuje se, že jazyková komika a metajazyková hra může být v dětské poezii rozvíjena jak cestou experimentu, žánrové synkreze a kontaminace s cílem aktivizovat a pobavit adresáta, tak umírněnější cestou zábavné didaxe, sledující kognitivní cíle.

Stále opomíjenou oblastí zůstává duchovně orientovaná lyrika a epika, již v české poezii pro děti zastupuje pouze Zuzana Nováková se sbírkou veršovaných legend a dětských modliteb *Když Panna Maria pro vodu chodila* (2006). Obraz Panny Marie jako matky, která na dvorku přepírá dětské prádélko, zatímco Josef opravuje vrátka a Ježíšek si bezstarostně hraje s luční kobyolkou, připomíná verše z *Ježíškovy košilk* Jana Zahradníčka.

Slibný je příklon k lyrické poezii, jež se rozrůžňuje od expresionisticky laděných veršů k lyrickým zastavením s humornou pointou. K třibení čtenářského vkusu nejmladší generace přispívají taktéž objevné reedice, jejichž prostřednictvím si poezie udržuje svoji důležitou funkci mezigeneračního pojítka.